

TITVLVS XVI

Tam mibi sunt facetiae multae: ut eas non possim obliuisci.
Nullius rei facilius quam cauillandi memini.
Non prætermitto cauillandi rationem.
Mordeo multos iocis.
In plæroque iocando ueritatē exprimo.
Magna mibi est de facetijs cura.
Adhubeo præter cæteram maximā facetijs diligentia.
Et si res graues nunquam obliuiscor: iocosas tamē non reiçio.
Græcos imitor: quia in cauill' maximā uim eloquentiae statuerūt.
Habent ioci nescio quid mordacitatis urbanæ.
Facetos ego uiros plurimi faciundos duco.
Cūpicio in omnibus iocis uti non indecoris.
Video plurimū podesse facetias si nihil habet scurrile.
Ilocosos homines maximi facio.
Supra facetos uideo nullos hodie in precio.
Cauillorū audio legem antiquis usurpatam.
Plurimū iocis oblectari uideo cunctos.
Ad facetias omnes intueor modestas inclinari.

(Titulus. xv).

Docosa de alio familiaris.

Accepisti an non dū quidē nostri Curiū facetias? At ego tibi hominis omnē uolo laudem notam esse. Est ut illo utar Hieronym⁹ Hieronymi: non minus in cauillando quam in accusando pronus. **V**t Curius est: ita nomine suo dignissimus: cui nihil parari potest sceleratum. Is ubi nescio quem intuere bonos omnis irridetem assidue in Curiū iam risum appassit: hunc vocauit in hominū coronā: conuentūque non parvū: atque ait: **S**cis ne bone uir: cur canes latrent: illo respondet: quoniā fament: subdidit: male sentis: at quoniā eorum hoc fert & usus & natura. **V**erū intelligis: quare infantes a laruis defleant uisis: dicente illo: quia lac non habet quæ emungat: addidit: nec id quidem bene: sed metuit a bestijs sibi formidolosis. **A**t tenes: cur leone uiso asinus rudit: at illo referente: quia metuit: nec id quidem bene: sed quoniā paratū uidet regem: a quo possit uorari: natura

TITVLVS XVI

id facit non metus. Quid annuerent hæc problemata: post
stulanti respondit: posse in eum conferri singula: qui con-
suetudine naturæ canis semper latrat: nec quid in quæcque
loquac: cōsideret: eum uero nō audere quicquid apud larua-
tum loqui: cū uideret bestiā hūc esse: qui laruatum se ho-
minem diceret: quasi simiam: irrisorem cœlitum: ipsi uero
posthac se suicque similibus uisib: quasi asino apud leones ru-
diendum assidue: nec prohibendū ei quidē sua sententia
loquitacitatis: fatuitatis scurrilitatisque preciū. Risere Curij
grauissima & cōmodissima cuncti. Vale. Ex Mediolano
pridie calendas Ianuarias.

Locosa de alio familiarissima.

Petrum nostrū scis esse inuersum: nolui conuersum dice-
re: ut cauillo uti liceat litterarū mutatiōe. Factus est enim
noster monachus: uouit: ut ait: se nunquam peccare in seipsum:
ea ut opinor mente: quod suam cupiditatē fraudabit nunquam.
Animi serōnem habiturū cōstituit: hoc est quātū animus
reddat uoluptatib: Bonū ē totus: nā cognomēto dicitur bo-
nus. Quis eo melior: q̄ se non negligit. Te ipsum audi: ad
Curionē scripsit Tullius. Id obseruat hic noster: præter se
neminē audit. Per infamia (inquit Aplus) & bonā famā: Tullius
id istud curat: sibi parat infamia: suis reliquis uiris optimis
bonā famā. Totus (ut uno cōcludā iterbo) iocus est: q̄ ne-
dum alios (ut in se iocent) cōmoueat: uerū etiā in seipsum
ipse iocari nō desinat. Vale. Ex Mlo. calēdas Ianuarij.

Apostolus

Locosa de alio grauis.

Ois humanæ uitæ ratio: quæ p̄ virtutis cōsuetudine sit in-
uenta (ut inquit Lactantius) nō nisi cum virtute cōiuncta Lactantius
censenda est. Cauillis autem & facetijs qui uti sciunt: plu-
rimumque (ut Plinius de Martiali ait) habet saluum: quasi con-
dimento suauissimoque ad panem obsonio munitus acce-
dit. Cum em̄ inueniant qui mordere alios suis ineptijs ap-
parati neminē mettunt: sed & inurbanī sunt in cauillādo
& scurries: ut mīmī solent in scēnis: aut ad mensas parasi-
ti. Locosi uiri docti sunt: a quibus illi cogantur resipiscere

Plinius

b 4

TITVLVS XVI

Polybius aut non assidue furere: ut ait Polybius. Mutius igitur hic noster: quē appellamus aliquando mutū: non est tibi nūc appellandus mutus: neq; rursus loquax: sed eloquēs & iocosus. Nam cū esset in corona curiæ: a qua neq; milites ab essent: nec sacerdotes: nec principes: inuasit eū stultus ille

Iuuenalis de nebuloq; Pasinus: quē palatinū scurram: ut luuenalis Padiogenis & ridem Pantomimū uocat: merito sum^o uocatur: petītq; Democriti quid nā esset: cur rideret nō nunq;: s̄aepenumero uero fletu.

In pte respōdit: Democritū imitor & Diogenē: q; eius cemodi fuissent. Quare petīt ille: nō in uniuerso at in pte imitaris. Quia illi subdidit: aut hoīm ineptias omniū ridebant: aut inanis opationes: uoluptatesq; quib; mergunt: lachrymabāt. At mibi nō omniū ridendoq; dolendorūue labor adhibet: sed illius dūtaxat cōuentus in quo uerteris. R̄sum em ab ijs non cōtineo qui tuis oblectent insulfissimis salibus: ab ijs gemitus mibi ministratur quicq; in te conferūt adiumenti. Quem me dixit ille: credis essem? Non credo respōdit: at scio certo te canis simillimū qui aliquis adulat ut edat. Es enim edacissimus colax: in aliquos latrat: qui eum uerberibus ab se pellunt: ut tu in eos soles mordendos esse diligentissimus qui te quidē indignū appetellant: in quē uel munera perdanē uel coenæ. Esto canis sim ait. Quid deinde? Simia dixit. Quare me simiā? Quia cū neq; hūanitatis habeas quicq;: nec officiū: nec loquare: nec audias: qualē Albertus eam esse descripsit: faciē tamē hominis prætefers: dentesq;: at nutr̄ bestiolæ: & ut luuenalis ait: Es fraterculus ille gigantū. Hisce ioco sifflimis: sed uerissimis quidē uerbis obmutuit ille: tamdiuq; siluit q; diu risimus oēs. Mox ad astantes cōuersus: minime pudebit me inquit coenare ppteræa. Vide qualis est uterq;. Bene uale: Ex Mediolano. iiiij. Nonas Ianuarias.

Synonyma locosa de alio.

Est hic uir iocosissimus.

Dicit hic omnia facetosissime.

Nihil hic loquitur iniucunde.

Albertus
Iuuenalis in
crispino

TITVLVS XVII

Est in hoc homine plurimum salium.
Ex huius uerbis assidue ioci pullulant.
Nullum est huius sine cauillo uerbum.
Abundat hic in omnibus uerbis iocandi cōdimento.
Vt hic est facetissimus: sic & urbanissimus.
Quo pacto nihil imodeste hic perfert: sic iocis ad rem utic
& personas cōmodissime.
Ex hoc homine loquente inter amicos: plus hauris salium.
q̄ ex alio ineptiarum.
Nunc hic facetus esse solet inurbanus.
Quid est quod hic sine summa ratione cauillet?
Qui hunc mordet insipide: ab hoc mordet sapidissime.
Ad huius uirtutes reliquas accedit quod est unice facit.
Eam hic habet in iocando gratiam: ut nullius accusatione
castigari debeat.
Tanta est huic in cauillis modestia ut nihil excedat.
Quis hunc dicat mordacem?
Omnibus bonis huius facietiae placent.

¶ Titulus. xvij.

¶ Seria de se familiaris.

Nisi laudē ueteri accepissem Romanoq̄ uerbo: in p̄prio
fordescere ore: seriū nescio qd atq̄ graue de me scriberē.
Accessit buc noster cōmilito: qui regentis hic titulo con/
ductus ad docendū esset. Arbitrat⁹ est se Pythagorā phi/
losophādo censeri. Scotū ipsum sapientiæ nodis enucleā,
dis. Sæpenumero in illud puenit Ciceronis: ut & superbū
se declararet: quin nihil respōderet: & cōtumeliosum: qui
male respōderet: uelle plus sapere q̄ oporteret: aduersus
Ap̄lī præcepta. Vbi plurimū hæsitatū est utrīc̄: & apud Apostolus
būc qualē sese in nos patefaceret: & apud nos qualē exi/
stimaremus: tandem cœpit se iactare: neminēq; sibi philosо
phū aut theologū dicere parē in uniuerso terrarū orbe:
nos uero iudicamus būc malos educasse clientes a quib⁹
non laudatus seipsum iactaret. Interea & in me fremebat
q̄e inō deferrē quātū uellet. Ego tū palā eū honorabā: tū